

Værd at vide om immundæmpende medicin

Til patienter og pårørende

Immunforsvaret er kroppens forsvarssystem mod infektionssygdomme, der skyldes f.eks. bakterier, virus og svampe.

Når immunforsvaret opdager bakterier, virus og svampe, opfattes de som 'fremmede', og kroppens forsvarssystem angriber infektionen.

Mange patienter får immundæmpende medicin efter en transplantation.

Derfor indeholder patientinformationen et afsnit med særlig information om dette.

Hvis du får immundæmpende medicin på en anden baggrund, bedes du se bort fra dette afsnit.

Generelt om knoglemarvstransplantation og GVHD

Når du bliver knoglemarvstransplanteret, bliver dit eget immunforsvar med tiden erstattet med en donors.

Dit eget immunforsvar vil fungere i starten af behandlingen og dit eget immunforsvar vil forsøge at angribe donors immunforsvar, fordi det opleves som fremmed.

Senere, når donors immunforsvar begynder at blive stærkere, så vil det reagere imod forskellige områder i din krop, da det oplever din krop som fremmed.

Det kaldes GVHD (graft versus host disease) og er en almindelig følgevirkning af transplantationen.

De hyppigste angrebepunkter for GVHD er leveren, huden, slimhinder f.eks. tarm, mund, øjne og kønsorganer.

Det er forskelligt, hvor mange områder, og hvor svært de forskellige områder bliver ramt.

Du får medicin, som dæmper dit immunforsvar, dels for at din nye knoglemarv ikke bliver afstødt og dels for at undgå du får for voldsom GVHD-reaktion under og efter din transplantation.

Hvordan virker immundæmpende medicin?

Immundæmpende midler virker ved at svække dit immunforsvar.

Der findes flere forskellige slags immundæmpende medicin, som virker forskelligt på immunsystemet.

Heri nævnes de fire almindeligt anvendte og derefter følger en mere detaljeret beskrivelse af hver enkelt af dem.

Forskellige immundæmpende midler

- Sandimmun Neoral® (Ciclosporin)
- Prograf (Tacrolimus)
- Rapamune (Sirolimus)
- CellCept

Værd at vide om immundæmpende medicin

Sandimmun Neoral® (Ciclosporin)

Findes som kapsler, mikstur og infusion.

Meget almindelige bivirkninger

- Hovedpine, forhøjet blodtryk.
- Rysten på hænderne, ændret følesans, stikken/prikken.
- Påvirkning af nyrefunktionen; dette bliver undersøgt ved blodprøvekontrol. Lægen vil vurdere om dosis skal ændres. Det er vigtigt, at du drikker rigeligt med væske.
- Ændret pigmentering; det betyder at din hud bliver mørkere.
- Nedsat magnesiumindhold i blodet,; du vil få magnesiumtilskud forebyggende som tablet. Magnesiumindhold vil blive undersøgt ved blodprøvekontrol. Hvis magnesiumindholdet er for lavt, så vil du få magnesium infusion.

Andre almindelige bivirkninger

- Mavesmerter, kvalme, opkastninger, diarré, ændret smagssans.
- Påvirkning af leverfunktion, ledsmerter og muskelkramper, træthed, uønsket hårvækst.

Vær opmærksom på følgende, når du tager Sandimmun Neoral® (Ciclosporin)

- Du skal tage Sandimmun Neoral® to gange om dagen, morgen og aften med ca. 12 timers mellemrum. Du skal tage Sandimmun Neoral® med eller uden mad, men det er vigtigt, at du gør det med det samme hver gang, så optagelsen bliver så ens som mulig.
- Grapefrugt (og grapefrugtjuice) ændrer optagelsen af Sandimmun, derfor må du ikke spise grapefrugt.
- Mikstur Sandimmun skal fortyndes med kold mælk, chokoladedrik, æble- eller appelsinjuice umiddelbart før indtagelse.
- Kapslerne skal opbevares i pakningen indtil anvendelsen.
- Du må ikke tage dobbeltdosis som erstatning for glemt dosis.

For at sikre, at du får den rigtige dosis Sandimmun Neoral®, vil indholdet af Sandimmun Neoral® i dit blod, blive målt ved en blodprøve. Det er meget vigtigt, at du først tager medicinen efter blodprøvetagning.

Prograf (Tacrolimus)

Findes som kapsler og infusion

Meget almindelige bivirkninger

- Hovedpine, forhøjet blodtryk
- Mavesmerter, kvalme, opkastning, diarré, ændret smagssans
- Rysten på hænderne, ændret følesans, stikken/prikken
- Ændret pigmentering; det betyder at din hud bliver mørkere
- Hårtab
- Påvirkning af nyre- og leverfunktionen; dette bliver undersøgt ved blodprøvekontrol. Lægen vil vurdere om dosis skal ændres. Det er vigtigt, at du drikker rigeligt med væske
- Nedsat magnesiumindhold i blodet; du vil få magnesiumtilskud forebyggende som tablet.
- Magnesiumindhold vil blive undersøgt ved blodprøvekontrol. Hvis magnesiumindholdet er for lavt, så vil du få magnesium infusion
- Stigning i blodsukker; Prograf kan medføre, at dit blodsukker stiger, dette bliver undersøgt ved blodprøvekontrol. Det betyder, at du kan udvikle sukkersyge. Sukkersygen er oftest midlertidig og vil i så fald forsvinde efter endt behandling

Værd at vide om immundæmpende medicin

Andre mulige bivirkninger

- Ledsmerter og muskelkramper, rygsmerter, kraftsløshed/træthed, søvnløshed, uønsket hårvækst, væskeophobning, synsforstyrrelser, påvirkning af dit humør

Vær opmærksom på følgende når du tager Prograf

- Du skal tage Prograf to gange om dagen, morgen og aften med ca. 12 timers mellemrum
- Du skal tage Prograf med eller uden mad, men det er vigtigt, at du gør det samme hver gang, så optagelsen bliver så ens som mulig
- Grapejuice (og grapefrugtjuice) ændrer optagelsen af Prograf, derfor må du ikke spise grapefrugt
- Kapslerne skal opbevares i pakningen indtil anvendelsen.
- Du må ikke tage dobbeltdosis som erstatning for glemt dosis.
- Prograf øger lysfølsomheden, så det er vigtigt at bruge solbeskyttende creme med høj solfaktor - minimum faktor 30.

For at sikre, at du får den rigtige dosis Prograf, vil indholdet af Prograf i dit blod blive målt ved en blodprøve.

Det er meget vigtigt, at du først tager medicinen efter blodprøvetagning.

Rapamune (Sirolimus)

Findes som tabletter og mikstur

Meget almindelige bivirkninger

- Hovedpine, forhøjet blodtryk
- Mavesmerter, forstoppelse, kvalme, opkastning, diarré
- Væskeophobning, ledsmerter
- Bumser
- Urinvejsinfektion
- Forhøjet kolesteroltal; dit kolesteroltal vil blive undersøgt ved en blodprøvekontrol, når lægen skønner, at det er nødvendigt. Hvis det er for højt, kan det afhjælpes med kolesterolsænkende medicin samt diæt

Andre mulige bivirkninger

- Mundbetændelse, påvirkning af leverfunktionen, hjertebanken, øget tendens til infektioner

Vær opmærksom på følgende når du tager Rapamune

- Du skal tage Rapamune én gang om dagen, om morgenen. Senere i behandlingen kan det være, at du kun skal tage Rapamune hver 2. eller hver 3. dag
- Du skal tage Rapamune med eller uden mad, men det er vigtigt, at du gør det samme hver gang, så optagelsen bliver så ens som mulig
- Grapefrugt (og grapefrugtjuice) ændrer optagelsen af Rapamune, derfor må du ikke spise grapefrugt
- Hvis du får Rapamune som mikstur, skal det opbevares i køleskab
- Du må ikke tage dobbeltdosis som erstatning for glemt dosis

For at sikre, at du får den rigtige dosis Rapamune, vil indholdet af Rapamune i dit blod blive målt ved en blodprøve. Det er meget vigtigt, at du først tager medicinen efter blodprøvetagning.

Værd at vide om immundæmpende medicin

CellCept (Mycophenolatmofetil)

Findes som kapsler, mikstur og infusion

Meget almindelige bivirkninger

- Kvalme, opkastning, mavesmerter, diarré
- Påvirkning af knoglemarv

Andre mulige bivirkninger

- Hovedpine, svimmelhed, forhøjet blodtryk eller lavt blodtryk
- Nedsat appetit eller smagsforstyrrelser, fordøjelsesproblemer
- Påvirkning af nyrefunktionen; dette bliver undersøgt ved en blodprøvekontrol. Lægen vil vurdere om dosis skal ændres. Det er vigtigt, at du drikker rigeligt med væske
- Påvirkning af humør, f.eks. som tristhed, depression, angst, tankeforstyrrelser og søvnløshed
- Bumser

Vær opmærksom på følgende når du tager CellCept

- Du skal tage CellCept to til tre gange i døgnet
- Du skal tage CellCept på 'tom' mave, det vil sige, at du skal undlade at spise en halv time før og efter indtagelsen af CellCept
- Du må ikke tage dobbeltdosis som erstatning for glemt dosis

Bivirkninger ved immundæmpende midler

I patientinformationen her har vi valgt at beskrive de bivirkninger, som patienterne hyppigst har. Det kan være, at du finder flere bivirkninger beskrevet i materialet.

Langvarig behandling med immundæmpende midler kan give varige skader og kan medføre en let øget risiko for at udvikle kræft på et senere tidspunkt i livet.

Hvis du er generet af bivirkninger af den medicin du får, skal du altid tale med en læge eller sygeplejerske.

Er du hjemme, skal du ringe og tale med personalet inden du evt. ophører med medicinen.

Stop aldrig med medicinen uden kontakt med lægen.

Hvad gør jeg hvis jeg glemmer at tage en eller flere dosis?

Tag dosis så snart du opdager, at du har glemt en dosis. Er du tæt på næste dosis, så spring den glemte dosis over.

Tag aldrig dobbelt dosis.

Hvad gør jeg, hvis jeg kaster op?

Hvis du kaster op inden for 15 minutter, efter at du har taget medicinen, skal du tage en ny dosis.

Er der gået længere tid, skal du ikke gøre noget.

Her kan du læse mere

Du kan læse mere om de enkelte præparater på medicin.dk eller på apoteket.dk.

På indlaegssedel.dk kan du også finde indlægssedler for de fleste lægemidler.

Er du i tvivl om noget, er du altid velkommen til at kontakte afdelingen.